מראה יחזקאל על התורה — מצורע

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן, הנה מלבד הדקדוקים שבמקרא זה קשה עוד דלכאורה נראה כסותר שכתב והובא אל הכהן משמע שיביאו את המצורע אל הכהן ואח"כ כתב ויצא משמע שהכהן יצא אליו, ועוד שכתב והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע הוא למותר דודאי מן הצרוע נרפא.

ונראה עפ"י מה שאמרו חכז"ל [אבות פ"ב א] הסתכל בשלשה דברים כו' עין רואה ואוזן שמעת וכל מעשיך כו', דהול"ל שיחשוב בלבבו תמיד שפחד ה' לנגדו ולמה פרט ג' דברים הללו. והנ"ל דהנה בפסוקים הללו מבוארים ג' מיני נגעים דהיינו נגעי אדם ונגעי בגדים ונגעי בתים, ולכאורה קשה דהרי אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחלה [ויק"ר פי"ז ד] הול"ל בתחלה נגעי בתים ואח"כ נגעי בגדים ואח"כ נגעי אדם, ושמעתי ממורי ז"ל שג' מיני נגעים הללו הם כנגד מחשבה ודבור ומעשה ולכך נאמרו כסדר הזה.

והנה על ג' דברים נגעים באים דהיינו על גיאות כמ"ש רש"י על ענין עץ ארז ואזוב, וכמ"ש בס' כ"מ ע"פ ונעמן כו' היה גדול לפני אדוניו כו' ע"ש, והשנית על עון לשון הרע כמ"ש בס' כ"מ על פסוק כי טוב חסדך מחיים כו', והג' על עון עין הרע כמ"ש רש"י בנגעי בתים שלכך כתב וצוה הכהן ופנו את הבית. והיינו כי גיאות עיקרו במחשבה, ולשה"ר בדבור, ועין הרע במעשה. ועל ג' אלה צוה התנא לקשוט את עצמו ואמר עין רואה כי עינא ולבא סרסורי דעבירה כמ"ש ולא תתורו כו' שנמשך ממחשבה, ואוזן שומעת היינו דיבורים, וכל מעשיך כו' היינו מעשה.

והנה כשירצה המצורע לשוב מחטאיו צריך לעשות תשובת המשקל דהיינו אם הצרעת בא על עון גיאות צריך לטהר ולקדש המחשבה, ואם בא עליו על עון לשה"ר צריך לקדש הדבור שלו בלימוד תורה, ואם בשביל עון עין הרע שלא רצה להשאיל כליו וחטא במעשה צריך להיות עסקן במצות, וכבר ביארתי כמה פעמים שמדת יום הוא מעשה המצות וכמ"ש בזוה"ק ע"פ ברן יחד ככבי בוקר כו'.

ועל אלו ג' תיקונין רמזה לנו תוה"ק ואמר זאת תהיה תור"ת המצור"ע דהיינו המוציא רע שחטא בדבור ילמוד תורה, וביו"ם טהרתו אם חטא במעשה יתעסק במצות שהוא מדת יום, והובא אל הכה"ן שאם חטא במחשבה יקדש עצמו ככהן שמחשבה פוסלת בעבודתו שנאמר לא יחשב, וגם ידוע שכהן מורה על המחשבה כמ"ש וקמץ הכהן, ואז והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע פי' שמן הצרוע עצמו יהיה נתרפא צרעתו ולא יצטרך לעשות לו שום רפואה.

שערי ציונכי תבאו אל ארץ כנען כו' ונתתי נגע צרעת כו' ובמדרש אך טוב לישראל כו' ועם אדם לא ינגעו כו' לפיכך משה מזהיר את ישראל כו' ונתתי נגע צרעת כו', אחר כל הדקדוקים קשה יותר למה סמך הדרוש הזה על נגעי בתים וטפי הו"ל לסמכו על נגעי אדם בפ' דלעיל, וגם בגוף הפסוק הזה כי תבואו כו' יש דקדוקים רבים כמ"ש במ"א.

ונ"ל עפימ"ש באחד באדר משמיעים על השקלים ועל הכלאים [שקלים פ"א מ"א], עפימ"ש ונתנו איש כופר נפשו כו' כל העובר על הפקודים כו' מחצית השקל תרומה לד' דיש לדקדק הרבה, עפימ"ש בפיוט מוסף דשבת שקלים דודי זכור לי שקלי עפרון כו', דכתיב תתן אמת ליעקב שהוא נגד הוא"ו של השם, דבכף מאזנים משגיחים על הוא"ו להיכן הוא נוטה, ועפרון אחז בשקר דמתחלה אמר במבחר קברינו כו' ואח"כ בקש תשלומין וע"כ ניטל ממנו הוא"ו כמשפרש"י עפרן חסר כתיב, ולכך נתן לו אברהם ד' מאות שקלים גימטריא עפר"ן חסר וא"ו, וזה"ש וישקול אברהם לעפרן שהכריע הכף מאזנים לעצמו.

וכמו כן היה ענין הגורלות שהפיל הכהן גדול, דאיתא במדרש [ב"ר פס"ה טו] הנה עשיו אחי איש שעיר כמ"ש ונשא השעיר עליו כל עונותם ואנכי איש חלק כי חלק ה' עמו, והכהן גדול פעל בצדקו וכוונותיו שהגורל יעלה בימין וכף זכות יכריע לישראל ולהיפך לאוה"ע וכמ"ש (שמות יז ט) ומטה האלקים בידי ר"ל ההטיה של מדת הדין כמ"ש כאשר ירים משה ידו.

וכענין זה היה ג"כ כוונת המן שהפיל פור המורה מדה"ד שהם פ"ר דינים של מנצפ"ך ולא עלה בידו על שהגיע לחודש אדר כי בשאר החדשים היה רק ענין אחד או טוב או רע אבל באדר היו ב' דברים טוב ורע שנולד משה וגם מת ואח"כ מצא מקום להפיל גורל להכריע כף חוב, אבל כבר נתקלקלה מחשבתו על [ידי] הגורל של הכהנים כו', וזהו הפיל פור, אבל הוא הגורל המקרא צווח הוא הגורל שכבר נתקן זה לפני המן טרם ביאת המן בעולם ע"י הכהן גדול וע"כ טעמו באזלא גרש כמכריז ואומר הוא הגורל שכבר היה לעולמים כנ"ל.

והנה כמו כן ענין מחצית השקל דאיתא בשל"ה דמחצית השקל מורה על חלק ה' עמו להגביר חלק הטוב על חלק הרע, וזה"ש כל העובר על הפקודים מי שעבר על פקודי התורה, ז"ה גמטריא י"ב תיבות של ק"ש ע"י מסירת הנפש מתהפך כולו לטוב, ועי"ז יהיה

מחצית השקל שלו ג"כ בשקל הקודש באופן שכולו יהיה תרומה לה', וזה"ש דמשמיעין על השקלים וגם על הכלאים שלא להתערב טוב ברע, שאנחנו חלק ה' עמו, והרשע עושה להיפך שמגביר הרע על הטוב כמו שעלה על דעת המן לעשות.

ופרשת זכור ג"כ מורה על ענין זה לזכור מחיית עמלק שאין השם מלא עד שימחה כו' דכתיב אמלאה החריבה, וכמ"ש בנזר הקודש עמ"ש [איכה רבתי ב יז] מי שעתיד לרפאות שברו של ים כו', וכמ"ש בקול יעקב ע"פ אשר החלות לנפול כו' דהם ב' הפכים טוב ורע כשימחה שם עמלק יתהפך הכל לטוב, וע"כ נצטוינו לזכור תמיד בזה כדי להזהר שלא להשתמש בעניני עה"ז רק לצורך מצוה כדי להפוך לטוב, וכמו כן היה ענין חטא אותו הדור שאחז"ל (מגילה יב.) מפני מה נתחייבו כליה שנהנו מסעודתו של אותו רשע, דהיינו שלא אכלו שום דבר איסור ולא שתו יין נסך כי היה כרצון איש ואיש והשתיה כדת של תורה וע"כ לא אמרו רק שנהנו מסעודתו כו' שהיו מתענגין מסעודת מריעים שהיה רק צורך הדיוט ומרקודין ומחולות שהיו שם ועל עון זה בלבד נתחייבו כליה, כ"ש וק"ו כשעושין כך ריקודין ומחולות ובאין לידי עבירות חמורות כאשר כבר היה כ"פ שעונשם חמור מאוד.

וכמ"ש ביערות דבש כי אנשים הללו הם מאנשי קברות התאוה כי שם קברו את העם המתאוים, ועכשיו יציצו כעשב השדה תרבות אנשים חטאים, רק שבאותו הדור עשו תשובה גדולה ושק ואפר יוצע לרבים ואותן שבשושן התענגו ג' ימים רצופים וגם הועיל להם זכות צדיקים שבאותו הדור מרדכי ואסתר ואנשי כנה"ג וקיימו וקבלו עליהם התורה מחדש כדאי' בגמ' ונתנו צדקות הרבה ומאסו בתענוגי עה"ז ולכך בבזה לא שלחו את ידם, וע"כ נתקנו ב' פרשיות הללו של שקלים ושל זכור קודם פורים והזמן גרמא להשליך אחרי גיוו תענוגי עה"ז ולעשות בשביל צורך גבוה.

ולכך עכו"ם מתפארים שיש להם עה"ב בטוח ובישראל הוא בהיפך שדואג תמיד על עה"ב וטעם הדבר כי עה"ז ניתן לעכו"ם ואם ידאגו על עה"ב לא יושלם תאותם בעניני עה"ז אבל לישראל הוא בהיפך וכמ"ש יפאר ענוים בישועה אפילו בשעת הישועה הם ענוים כמ"ש בנועם מגדים. וזה"ש כי תבאו אל ארץ כנען שיהיה לכם מדת הכנעה שלא לבקש מותרות אזי אשר אני נותן לכם שאני אהיה חלקכם וגורלכם כמ"ש ה' מנת חלקי וגורלי כו', אבל ונתתי נגע צרעת זה יהיה בבית ארץ אחוזתכם שאתם מתאחזים בה להנאתכם, ולכך יש ג' עניני נגעים נגד ג' ענינים הנ"ל חכמה וגבורה ועושר, דהיינו נגעי אדם נגד גבורה ונגעי בגדים נגד חכמה ונגעי בתים נגד עושר, כל מי שמתגאה בא' מהנ"ל הוא נידון בנגעים מכ"מ.

וזה"ש במדרש הנ"ל אך טוב לישראל יכול לכל כו' כלומר שמראה את עצמו כשר ואומר לא פעלתי און ובאמת אין כוונתו כלל לש"ש תלמוד לומר לברי לבב כי השי"ת יודע מחשבות מי שלבו תמים עמו, כי קנאתי בהוללים שלבם מלא הוללות נגד חכמה שעוסקין בדברי הוללות וחכמות מה להם, שלום רשעים אראה והלא אין שלום לרשעים כמ"ש המן ישנו עם אחד שאפי' בין העמים שאין להם שלום רק שילומת רשעים אראה שאחריתם יהיה מרה כי אין חרצובות למותם שאין דאוגים על עה"ב וגם ובריא אולם שהם בריאים וחזקים בכח הגוף, בעמל אנוש אינימו לא לחרוש ולא לזרוע כו' נגד עושר שיש להם פרנסה בריוח, ועם אדם לא ינוגעו שסבורים שיבלו שנותם בטוב לכך משה מזהיר כו' ונתתי נגע צרעת כו' ארץ אחוזתכם כו' כשתלכו אחרי שרירות כו' ואחז"ל למה נבחרה צאן כו' וזה"ש החודש כו' ויקחו להם שה כו' כמבואר במ"א [לעיל בפ' שמיני] ובא לציון גואל.

חידושי אגדה לחתונהזאת תהיה תורת המצורע כו', עפימ"ש (תהלים לב ו) על זאת יתפלל כל חסיד ועפימ"ש בגמ' (ברכות ח.) במערבא כד נסיב כו' כמ"ש לעיל בפ' תולדות, וע"כ אחז"ל (סוטה ב.) קשה לזווגם כקריעת ים סוף, וז"ש על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא זו אשה שיהיה בחי' מצא להשלים נפשו ואז לשטף מים רבים אליו לא יגיעו שיהיה הזווג עולה יפה כמו שנזדווגו קרי"ס, ויתבאר יותר עפימ"ש בנזר הקודש על מ"ש [איכה רבתי ב יז] מי שירפא שברו של ים ירפא שבריך כו', דגבריאל נעץ קנה בים ונבנה עליו כו' (שבת נו:) וזה נקרא שבר לים, וכשתבנה ירושלים תחרב צור וירפא שברו של ים, ואחז"ל עזר כנגדו זכה נעשית לו עזר כו' וע"כ כשרוצה שיהיה זיווגו עולה יפה צריך להתדבק בתורה כמ"ש יודע ה' דרך צדיקים, כי דרך התורה ינחנו ביראת ה' ויהיה מן הזוכים לזיווג טוב, וז"ש מצא אשה מצא טוב אין טוב אלא תורה, וזש"ה זאת תהיה תורת המצורע דהיינו זאת האשה תהיה מתחזק בתורה ומצורע מרמז על אשה רעה ומוצא מר ממות כו' אשה רעה, ביום טהרתו היינו ביום חופתו שנטהר מעונותיו ובזה מצא אשה מצא טוב.

לברית מילהזאת תהיה כו' עפימ"ש לעיל בפ' תולדות אם לא בריתי יומם ולילה כו', וברית מילה נקרא זאת, וזש"ה זאת היינו זאת בריתי כו', עי"כ תהיה ג"כ תורת המצורע ע"י שמוציא הרע והערלה יזכה לתורה, ודבר זה הוא ביום טהרתו כי תורה היא בלילה כמ"ש אין רינה של תורה אלא בלילה וברית מילה הוא דוקא ביום, וע"כ והובא אל הכהן שהמוהל הוא במקום כהן, לכך צריך להדר אחר מוהל הגון.